

VÉRTEŠ LÁSZLÓ Karst- és Barlangkutató Csoport

Juhász Márton

ABSTRACT:

Juhász, M.: LÁSZLÓ VÉRTEŠ Karst and Cave Exploration Group

The group is traditionally engaged in the exploration of caves in the Gerecse Mountains. In the pisznice cave, below the main branch /Fő-ág/ they found a new system of passages and named the section, estimated at 80 m length, Vértes-ág. Through the exploration shaft deepened in the Förtés no 11 doline, they reached the second largest cave of the area /present length: 21 m, depth: 15 m/ and continued the exploration activities started in the Förtés gas aven and the Veres-hegy cave, too.

Az eredeti jelentés tartalomjegyzéke:

I. Kutatási jelentések

1. Veres-hegyi-barlang
2. Keselő-hegy
3. Hosszu-vontatói-viznyelőbarlang
4. Pisznice-barlang
5. Förtés
6. 4661. sz. kataszteri terület

II. Kutatótáborok

III. Turák

IV. Csoporttevékenység

I. Kutatási jelentések

1. Veres-hegyi-barlang

Ez évben is a Fehér-teremből meredeken lefelé vezető folyosót bontottunk. E munka leírására szinte szó szerint megismételhetnénk előző évi jelentésünket. A nagy szelvényű, majdnem teljesen kitöltött járatból kb. 70-75 m³ anyagot juttattunk a felszínre.

2. Keselő-hegy

A barlangok közvetlen közelében folytatott bányászati tevékenység, ill. a táró berobantása miatt e területen nem tudtunk dolgozni.

3. Hosszu-vontatói-viznyelőbarlang

A barlangban az 1983-ban bontott szakasz végpontján próbálkoztunk a továbbjutással. Mivel ez évben a munkahelyet sajnos nem tudtuk gépesíteni, ez a munka nem járt eredménnyel.

4. Pisznice-barlang

Hosszu, nehéz munka után ez év elején sikerült átvésni a Forrásatorna szűkületét és bejutni a Fő-ág alatt huzódó járatrendszerbe. A Forrásatorna függőleges, kb. 3,5 m mély, kitágítva is kényelmetlenül szűk nyílásán lejutva kicsiny, lejtős termecskében értünk, melynek aljáról ismét szűkület akadályozta meg a továbbhaladást. Ezt átbontva rövid kuszoda után újabb kisebb terembe jutottunk. Ennek Ny-i oldalából kis, lapos terem, K-i oldalából a Forrásatornához hasonló, meredeken lefelé tartó, néhány méter

után járhatatlanná szűkülő járat nyílik. A terem alján található krátterszerű berogyást megbontva hamarosan ismét szabad járatba jutottunk. Az innen induló járat lapos, közel vízszintes kuszoda, mely hamarosan két szintre oszlik, végpontja előtt kisebb teremmé öblösödik. Az új barlangszakasz uralkodóan kuszoda jellegű, a Pisznice-barlang eddig ismert járataihoz hasonlóan közel É-D irányu, becsült hossza kb. 70-80 méter. Falai nagyrészt képződménymentesek, néhol azonban borsókőszerű bevonatok, apró kalcitkristály-csoportok, kisebb cseppkövek is megfigyelhetők. Kitöltése a Forrásatornához közeli szakaszában kékeszöld agyag, kőtörmelék és agyagos guánó, a végpont kezében vörös agyag. A kitöltés általában kis vastagságú, alatta a járatok talpát fehér mikrokristályos kalcit vastag rétege alkotja.

A Pisznice-barlang 1984-ben feltárt új szakaszát Vértés-ágnak neveztük el. Felmérése és feldolgozása jelenleg is folyik, részletes ismertetését jövő évi jelentésünkben közöljük.

5. Förtés

A Förtési Gázos-zsomboly végpontját csak a téli időszakokban bontottuk, mivel a melegebb idő beálltával a felgyülemelő széndioxid miatt már nem lehetett itt dolgozni. A talp süllyesztésével kb. 4 métert sikerült a barlangot mélyíteni. A kitöltés kőtörmelékes agyag. A kitermelt anyagot az akna oldalában a talp fölött kb. 10 m-rel nyíló mellékhasadékban sikerült elhelyezni.

Az F-11. sz. töbörben mélyített kutatóaknában az év elején 8 m-es mélységben értük el a szabad barlangjáratot és tártuk fel a terület második barlangját, melyet a végpontjánál található életveszélyesen labilis omladék miatt Förtési Cikis-barlangnak neveztünk el. A barlang bejáratát kutatóaknája 4 m mélységig 2 m átmérővel mélyült a humuszos-lösszős kőtörmelékbe, ez alatt a nagyobb kőtömbök miatt beszűkül. A járat 10 m mélységig omladékban és nagy kőtömbök között vezet, ez alatt egy szűkület után jól fejlett K-Ny irányu hasadékba torkollik. Ennek szélessége 1-3 m, hosszanti kiterjedése 2-3 m. Kisebb-nagyobb kőtömbök csak lazán összeékelődött halmazai tagolják. Alját is kőtörmelék alkotja. A -10 m-es szinten Ny-ra nyíló rövid mellékjárat is omladékban kanyarog. A barlang összhosszúsága kb. 21 m, mélysége kb. 15 m.

A barlang vastagpados felső triász dachsteini mészkőben alakult ki, K-Ny és É-D irányu törésvonalak mentén. A hasadék elsősorban a leszivárgó vizek oldó hatására bővült, eróziós formái kezdetlegesek. A falak korrodáltak, a néhány kisebb foltban kivált borsókőszerű mészgömböcskék kivételével képződménymentesek. Kitöltése humuszos-agyagos-lösszős kőtörmelék, néhány kissé koptatott tüzkőröggel és jól gömbölyített kvarckaviccsal. A felső, bejáratú szakasz omladékában nagy mennyiségben jura mészkő törmeléke is előfordul. A feltáráskor a barlangban életnyomok nem voltak tapasztalhatók.

Mindkét barlang veszélyesen omladékos bejáratú aknáját az OKTH Észak-dunántúli Felügye-lőségének támogatásával kiépítettük. A Gázos-zsomboly bejáratába 6 db, a Cikis-barlang bejáratába 4 db vasbeton kutgyűrű lett beépítve. Így mind a biztonsági, mind az állag-megővási problémákat sikerült megoldanunk.

6. 4661.sz. kataszteri terület

Folytattuk a területre vonatkozó szakirodalmi anyag gyűjtését és feldolgozását. Terep-bejárásaink során újabb, eddig ismeretlen üregeket vettünk nyilvántartásba. Ezek dokumentációjának elkészítése az 1985. év feladata.